

**R. P. Sebastiani Izquierdo Alcarazensis Societ. Iesv Regii
Senatvs S. Inqvisitionis Hispaniarvm Qvalificatoris, Et
Olim Complvti Sacrae Theologiae Professoris. Opvs
Theologicvm, iuxta atque ...**

Vbi De Essentia Et Attribvtis Divinis Vbertim Dissertivr ...

Izquierdo, Sebastián

Romae, 1664

Quæst. 10. Vtrùm aliqua entia sint mala. Et an omne malum per solam priuationem boni tanquam per formalem malitiam constituatur. Vel sint aliqua mala in esse talium constituta per quid positium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76990](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76990)

quiditatum; simpliciter tamen neque est possibilis, nec bona tali bonitate; quia talis non est, qualis, si existeret, sine contradictione existeret.

198 Ex quo infero quinto id, quod concipitur optimum, atque adeo tum possibilitatis, tum existentie actualis bonitatis præditum, quantumvis necessarid, evidentissimèque sit tale ex suo ipso obiectiuo conceptu intra statum quiditatum, fieri tamen posse ut reuera, & simpliciter non sit tale; eo quod illum suum ipsum obiectiuum conceptum, quem verissimè, & apertissime habet in statu quiditatu, in statu existentiæ reuera non habet, aut etiam non potest habere; simpliciterque subinde quid non existens, aut etiam quid non possibile, sed chymericum est.

199 Vnde etiam apparet, quomodo nos ex ipsis terminis neutiquam possimus indicare euidenter, imò ne probabiliter quidem de ente apprehenso à nobis ut optimo, vel carente omni imperfectione, vel tali, quo melius nequeat cogitari, esse illud tale, & consequenter possibile, & necessarid existens reuera, & simpliciter, in statu scilicet existentiæ; quantumvis euidenter possimus, ut verè possumus, indicare de eo, esse illud tale, & ea omnia habere de suo intra statum quiditatum præcisè. De quo plura diximus supra locis citatis contra Recentiores quosdam in hoc (nisi ego fallor) deceptos.

300 Sexto infero, licet negatio existentie non possit rei purè possibili esse bona formaliter; quia non est exclusiua per se & formaliter mali, sed potius boni talis rei; posse tamen esse illi bonam causatiuè, quatenus impeditiua alicuius mali, quod talis res subiret, si existeret: ipsique melior, quam existentia opposita, aut absolute bona dicenda veniet, quando defacto maius malum, quam bonum impediuerit tali rei. Quo sensu homini parè possibile, qui de facto damnaretur, si existeret, melius est, non existere, quam existere; siue absolute bonum est non existere, iuxta illud Christi Domini dictum de Iuda Matth. 26. *Bonum erat ei, si natus non fuisset homo ille.*

301 Septimò denique infero, licet chymæz impossibiles præcisè ratione essentia, & aliorum prædicatorum, quæ ex suo conceptu obiectiuo verè habent intra statum quiditatum, verè intra talem statum bonæ sint, uti explicatum est; adeo tamen eiusmodi bonitatem imminui ab imperfectione impossibilitatis, siue impotentia ad existendum eis essentialiter annexa, ut sumptè reduplicatiue prout impossibiles nullius æstimabilitatis, nullisque subinde bonitatis censendæ veniant. Quo sensu accipio eos omnes Auctores, qui communiter omnem illis denegant bonitatem. Etenim, cum imperfectio perfectioni, seu bonitati admixta ipsam imminuat iuxta proposit. 59. statutam q. 7. tam magna potest esse imperfectio, ut bonitatem, cui admiscetur prius absorbeat, ita, ut subiectum aliàs bonum per se præcisè, prout eà imperfectione affectum simpliciter euadat non bonum. Talis autem censenda est imperfectio impossibilitatis, siue impotentia ad existendum, atque adeo necessitatis ad non existendum, quam habent subiecta impossibilia. Quemadmodum tanta potest esse malitia, ut ab illa subiecta aliàs per suam naturam præcisè bona simpliciter euadant mala. Qualis censetur esse malitia Dæmonum iuxta illud Concilij Lateran. in cap. *Firmiter*

de Sum. Trinit. & fide cath. *Diabolus enim, & alij Dæmones à Deo quidem naturè creati sunt boni; sed ipsi per se facti sunt mali.*

QVAESTIO X.

Verum aliqua entia sint mala. Et an omnè malum per solam priuationem boni tantquam per formalem malitiam constituitur. Vel sint aliqua mala in esse talium constituta per quid positium.

Certissimum apud omnes est, non omnia entia mala esse. Cum & ipsi Manichei, qui aliaqua entia per suam essentiam mala ponebant, multa alia ponerent bona tum per essentiam, tum ab accidentibus adiunctis. Vei reuera sunt in Mundo, prout constat ex se, & ex dictis q. 8.

Certissimum etiam est, aliqua mala in Mundo esse. Id enim communis omnium sensus, & sermo passim præferunt. In Scripturæque sæpe sæpius supponitur, ac prædicatur. Ecclesiasticus 11. *Bona, & mala, vita & mors, paupertas, & honestas à Deo sunt.* Et cap. 39. *Bona, & mala in hominibus sentabit.* Isaia 5. *Va qui dicitis malum bonum, & bonum malum.* Matth. 6. *Sed libera nos à malo, &c.* Huiusmodi autem mala concretè sumpta esse aliqua realia entia mala denominata non minus est certum. Nam alioquin ea essent nihil; subindeque contra dicta in Mundo non essent. Difficultas ergo, quæ superest examinanda in præsentia est, per quid eiusmodi mala constituantur, in quo ve consistat malitia, à qua eiusmodi entia mala denominentur.

Reiecto iam q. 8. Manichæorum, aliorumque hæreticorum errore, qui, ut vidimus ibi, res quasdam ponebant suã naturã, perque suam essentiam malas. Communissima sententia est, omne omnino malum pro formali, siue malitiam, à qua vnumquodque denominatur malum, neutiquam quid positium, sed puram priuationem debitæ bonitatis esse. Ita sentire videntur communiter Patres, quorum plurimos referunt Scot. disp. 11. Metaph. sect. 1. Vaz. 1. 2. disp. 95. cap. 4. & 11. Valent. tom. 2. disp. 2. q. 13. pun. 5. & disp. 6. q. 1. pun. 1. Perau. tom. 1. Theolog. dogm. lib. 6. cap. 4. & alij. Potissimum verò August. innumeris pene in locis suorum operum disputans contra Manichæos. Atque in eadem sententiã sunt per multi Scholastici cum Magistro in 2. dist. 34. & 35. & cum 8. Th. 1. p. q. 48. & 49. & 1. 2. q. 54. 71. & 72. & lib. 3. contra Gent. cap. 7. 8. & 9. & q. 1. de malo, sæpeque aliàs.

Non desunt tamen multi, & graues Doctores, qui censent, aliqua mala cuiusvis generis non per priuationem bonitatis debitæ, sed per quidpiam positium euadere siue constitui talia. Sic tenent Petr. Hurt. disp. 7. Metaph. sect. 6. Arriag. disp. 7. de Anim. sect. 1. subsect. 1. Ouedo contr. 3. Metaph. pun. 5. Lessi. de Perfect. diuin. lib. 13. cap. 26. & alij. Et agentes speciatim de peccatis commissionis, quæ è genere sunt malorum moralium, ea per quid positium in esse talium constitui, docent Angles in 2. dist. 35. q. 1. cum Scoto, Tartareto, & alijs, Lessi. vbi supra. Ioan. de Roa lib. 2. de Prædest. q. 4. Anton. Perez Certam. 8. Scholast. cap. 1. Caiet. 1. 2. q. 18. art. 5. & quasi, 72. art. 1. Medin. q. 71. art. 6. vbi Zumel disp.

disp. 5. & 7. Vaz. disp. 95. Tann. disp. 2. q. 5. dub. 2. Gasp. Hurr. tract. de peccatis, Arriaga cum pluribus à se relatis tom. 3. disp. 20. sect. 4. Oviedo 1. 2. tract. 4. contr. 5. pun. 7. Requiesen. lib. 3. disp. 22. & alij.

206 Tertia sententia quorundam Recentiorum est, omne malum tum physicum, tum morale consistere formaliter in privatione boni unicuique debiti; omnem tamen huiusmodi privationem, atque adeo omnem malitiam realiter esse indistinctam ab aliquo alio ente bono, ita Martin. de Esparza tom. de Actibus humanis q. 29. Idemque tenentur asserere, quotquot ex vna parte omnem malitiam in privatione boni debiti ponunt, ex alia verò opinantur vniuersaliter, omnem negationem in impedimento aliquo positivo rei negata consistere. Contra quos nos latè egimus in Pharo Scient. disp. 9. q. 3.

Propositio 1.

207 Ex malis relatis physicis multa sunt, quæ per quid purè positium reipsa independenter ab omni verà privatione alicuius bonitatis debita constituuntur.

Loquor de malis relatis physicis prout condistinctis à moralibus iuxta diuisionem eorum factam q. 3. Et primum de ijs, quæ talia sunt formaliter prout condistinctis item ab illis, quæ talia sunt tantum causatiue, iuxta dicta etiam ibi. Huiusmodi autem mala eatenus talia esse subiectis, quibus mala dicuntur, quatenus eis disconuenientia, seu dissentanea sunt ibidem statutum à nobis est ex sententiâ communi: iuxta quam proinde malitia formalis eorum in ipsâ eorundem disconuenientiâ, qua suis subiectis disconuenientia, atque adeo mala dicuntur, consistit citra dubium. Igitur, quod propositio contendit est, multa huiusmodi malorum per quid purè positium constitui. Sunt namque quædam denominationes semiextrinsecè in rebus purè positius fundatæ reipsa, & importantes in suo conceptu formali relationem quamdam rationis superpositam, iuxta doctrinam generalem de huiusmodi denominationibus traditam in Pharo Scient. disp. 12. q. 3. atque iterum disp. 14. q. 1. sepeque alias: quæ quidem relatio etiam est quid positium ex conceptu suo.

208 Etenim hoc, quod est, esse dolorem disconuenientem, atque adeo malum animali, in suo conceptu reali dumtaxat includit entitatem positiam ipsius doloris, & entitatem positiam ipsius animalis. Ab istis enim entitatibus præcisè, siue ab vna prout connotate alteram denominatur semiextrinsecè dolor disconueniens, seu malus animalis; quemadmodum ab eisdem præcisè quæuis earum denominatur distincta ab alterâ, dissimilis illi quoad essentiam, & inæqualis quoad perfectionem, &c. Pariterque per suas entitates positias præcisè dicuntur mala esse homini error intellectus, tristitia voluntatis, ægrotudo corporis, aliæque huiusmodi affectiones. Et suo modo cuius rei naturali mala etiam dicuntur per suas entitates positias præcisè ea omnia accidentia, quæ illi disconuenientia, seu dissentanea sunt, vt calor aquæ, humiditas igni, siccitas plantæ, & similia.

209 Dices, huiusmodi accidentia non per se ipsa mala esse subiectis, sed per privationem, quam

secum ferunt oppositorum accidentium eisdem subiectis bonorum, nempe dolorem per privationem voluptatis, tristitiam per privationem gaudij, calorem per privationem frigoris, &c.

210 Sed contra primò. Quia iuxta existimationem communem, imo iuxta experientiam satis apertam dolor positius est, qui animal vexat, & ipsi nocet, ipsique propterea malus est per se, & independenter à privatione voluptatis, quam secum fert. Atque adeo homines dolorem ipsum timemus, auerſamur, & fugimus dictæ privationis voluptatis prorsus immemores: dumque dolore aliquo corripimur, non quidem ad comparandam voluptatem oppositam, sed ad dolorem ipsum propulsandum tanquam per se ipsam nocuum, malumque nobis adhibemus medicamenta. Equis vnquam somniauit, nedum asseruit, horribiles poenas sensuum, quas patiuntur Damnati, non in ipsis cruciatibus, siue doloribus, quos sustinent, sed in privatione dumtaxat voluptatum, quas non habent, consistere? Tantumdemque de tristitia, de errore, de cæterisque commemoratis malis positius censendum est: de factoque censeat haud dubie existimatio communis, & sensus omnium.

211 Contra secundò. Nam si à privatione voluptatis opposita, & non à se ipso euaderet dolor malus homini, aequè malè se haberet homo cum dolore valde tenui, & remisso, ac cum dolore valde vehemente, & intenso; quod plane est absurdum: quandoquidem aequè sub vtrius opposita voluptate priuatus esset: & iuxta consensum communem mala merè priuatiua tunc sunt æqualia, quando bona, quibus priuant, aut sunt æqualia, aut eadem. Nec valet, quod dicunt Recentiores citati pro tertiâ sententiâ num. 206. dolorem per privationem à se realiter indistinctam priuare formaliter voluptate opposita, illamque eo maiorem censeri, (tameñ eiusdem semper voluptatis priuatio sit), quò dolor est magis intensus, eoque iure magis oppositus, siue magis impeditius ipsius voluptatis: subiectum enim eò magis remotum esse à formâ, eoque magis priuatum illâ, quò maius, seu magis vrgens est impedimentum, per quod illâ priuatur. Hæc, inquam, doctrina non valet. Tum quia falsum est, privationem in impedimento positivo consistere rei, qua priuare dicitur; vt constat ex generali doctrinâ traditâ à nobis in Pharo Scient. disp. 9. q. 3. Tum quia, est id verum sit, impedimenta priuanti subiectum eodem, vel æquali bono non possunt non esse illi æqualiter mala, si ex eo præcisè sunt illi mala, quòd illud priuant tali bono: nam eorum entitativa diuersitas in tali hypotesi materialiter, & quasi per accidens se habet, vt satis ex se videtur notum. Et sanè, si ex vi solius decreti Dei priuatur homo voluptate, maiore adhuc, & vrgentiore impedimento erit priuatus illâ, quàm si priuatur ex vi dolosis intensissimi oppositi. Et tamen manifestum est, longè peius se habere hominem in casu talis doloris, quàm in casu solius decreti. Qualiter non se haberet profectò, si dolor, & decretum quatenus priuatiua talis voluptatis præcisè essent homini mala. Dolor igitur insuper est homini malus quatenus ei positius disconueniens, quale non est decretum.

212 Contra tertiò. Quia iuxta communem etiam omnium sensum, & experientiam peius est carere voluptate, & simul habere dolorem, quàm carere solum voluptate, non habendo dolorem. Ergo,

Ergo, præter malum priuatiuum consistens in carentiâ voluptatis prout animali dissentaneâ, aliud est malum positiuum consistens in dolore, prout ipsi insuper animali disconueniente.

213 Contra quartò. Quia sæpe mala positiuâ nulli sunt bonitati opposita, in cuius priuatione possit consistere eorum malitia, vt in multis doloribus corporalibus, aut etiam spiritualibus nullius oppositæ voluptatis impeditiuis cernere est. Interdum etiam bonitas, cui malum positiuum opponitur, subiecto non est debita; eiusque subince carentia annexa tali malo non est priuatio, sed negatio, atque adeò neque est malitia iuxta sententiam omnium; et in tristitiâ de carentiâ alicuius boni non debiti videre licet. Igitur huiusmodi mala non à priuatione sibi annexâ alicuius bonitatis oppositæ, sed à suâ positiuâ entitate prout subiecto disconueniente per se ipsam euadunt mala.

214 Contra quintò quasi à priori. Quia, vt datur accidentia, quæ per se ipsa, & non per solam priuationem sibi annexam oppositorum, sunt consentanea, siue conuenientia subiecto, atque adeò ei positiuè bona, de quo nullum est dubium. Ita etiam proculdubio fatendum est, dari accidentia, quæ per se ipsa, & non per solam priuationem sibi annexam oppositorum, sunt dissentanea siue disconuenientia subiecto, atque adeò ei positiuè mala. Nulla enim est excogitabilis ratio, cur illa possibilis sint, hæc verò non item.

215 Contra denique sextò. Quia malum respectiuum vitæ, quod causatiuè tantum est malum, sæpe saepius constituitur in esse talis per quid positiuum, de quo nullum rationabile dubium potest existere. Constituitur enim in esse talis per ipsam causalitatem seu conuenientiam, qua conuenit, vt existat malum formale, in eius ve existentiam influit. Huiusmodi autem conuenientiam, seu influxum saepesæpius esse quid positiuum, est certum, vt vnicuique discurranti per omnes causas malorum formalium compertum fiet. Igitur malum item respectiuum formale per quid positiuum sæpe constituitur dicendum est. Quibus iam propositio nostra satis, superque probata est, & amplius confirmabitur ex dicendis.

Propositio 2.

216 Ex malis relatis moralibus multa sunt, quæ per quid positiuum reipsâ independentè ab omni verâ priuatione alicuius bonitatis debita constituntur.

Mala moralia impræsentiarum appellantur peccata. Quorum alia sunt commissionis; actus nimirum per aliquam legem prohibiti. Alia verò sunt omissionis; carentiæ scilicet actuum per aliquam legem præceptorum. Igitur (quidquid sit de peccatis omissionis) peccata quidem commissionis, quæ multa sunt ex malis relatis moralibus, constitui in esse talium per quid positiuum, & non per veram priuationem alicuius debita bonitatis, assumptum nostræ propositionis est.

217 Quod probatur. Quia malitia peccati commissionis in eâ dissonantiâ consistit, qua actus positiuus peccati naturæ rationali peccantis quatenus tali dissonus, seu dissentaneus, seu disconueniens est. Et hæc dissonantia denominatione quædam est semixirinteca; atque adeò relatio quædam rationis supposititia in actu peccati, fundata

in naturâ ipsius actus, & in naturâ rationali, cui dissonat cum suis circumstantijs; quæ omnia positia sunt; prout dictum in simili proposito. 1. de dissonantiâ, siue disconuenientiâ, qua dolor naturæ animali disconueniens, atque adeò malus est. Sed est aduertendum, actum peccati commissionis consideratum quoad substantiam, aut etiam quoad alias à libertate circumstantias materialiter dumtaxat, aut quasi physicè esse dissonum, atque adeò malum naturæ rationali prout tali: consideratum verò quatenus liberum tum quoad entitatem, tum quoad eam suam materialem, aut quasi physicam malitiam iam tum formaliter, siue moraliter esse dissonum, atque adeò malum ipsi naturæ rationali; prout latius alibi suo loco expositum à nobis est. Itaque actus peccati commissionis ab eâ semixirinteca sibi; positiuâque denominatione, qua vtrovis dicto modo ipsi peccanti prout rationali dissonus, seu dissentaneus, seu disconueniens denominatur, eadem peccanti malus est vtrovis dicto modo; non verò ab aliquâ verâ priuatione sibi annexâ, siue quam ipsa secum ferat, alicuius debita, oppositæque bonitatis.

Et primùm. Quod actus vitiosus per se ipsum, & non præcisè per priuationem, quam fert secum actus virtuosus contrarij, homini peccanti sit malus, probatur ferme, sicut in simili proposito. 1. Primò. Quia ex terminis ipsis videtur satis, superque notum, actum odij Dei, non præcisè, quia priuat opposito amore, sed per suam ipsam entitatem esse foeditissimum, ac dissonantissimum, atque adeò malum homini. Alioquin homo odio habens Deum, non tam, quia odit, quam, quia non amat Deum ipsum, esset reprehensibilis, & pœna dignus. Quod ex se patet, esse absurdum.

Secundò. Quia, cum priuatio amoris annexa odio semper sit eadem, siue hoc valde intensum sit, siue valde remissum, si ab eâ priuatione præcisè, & non à suâ positiuâ entitate odium malum euaderet, omnia odia seu intensissima, seu remississima æqualiter prorsus essent mala, nec magis reprehensibilis, maiorique pœna esset dignus, qui Deum odio intensissimo, quam, qui remississimo, prosequeretur. Quod planè plûs, quam absurdum est apud omnes. Id autem, quod ad illud vitandum respondent Aduersarij, satis in simili est refutum n. 211.

Tertio. Quia carere amore Dei aut non est malum, aut longè minus malum est, quam habere odium Dei, vt constat. Ergo malitia odij Dei non in priuatione amoris annexâ odio, sed in ipsâ positiuâ entitate odij sita reipsâ.

Quartò. Nam, quicumque odio habet Deum, nullam habet, saltem plerunque, obligationem, quo tempore elicit actum odij, ad eliciendum actum amoris oppositum. Qui subinde pro tunc non est debitus, atque adeò carentiæ eius pro tunc non est priuatio, sed negatio; & consequenter neque est mala. Igitur actus odij elicitus nullam malitiam potest pro tunc à carentiâ amoris fortiori, totamque proinde malitiam, quam habet, à suâ entitate positiuâ prout operanti dissona habet.

Quintò. Nam actus amoris Dei non à carentiâ actus oppositi odij præcisè, sed à suâ positiuâ positiuâ entitate enadit operanti conueniens, seu conueniens, atque adeò bonus in genere moris, vt est certissimum. Igitur actus odij Dei non à carentiâ actus oppositi amoris præcisè, sed

sed à sua potissimum positivâ entitate euadit operanti dissonus, seu disconueniens, atque adeo malus etiam in genere moris. Haud enim vlla congrua ratio excogitari potest, cur dentur actus per se positivè consoni, seu conuenientes, atque adeo boni operanti; & non dentur pariter actus per se positivè dissoni, seu disconuenientes, atque adeo mali eidem.

223 Sexto. Quia actus odij Dei per se ipsum est positivè iniurius Deo independentè à carentiâ amoris oppositi, vt est manifestum. Ergo per se ipsum est positivè rationi dissonus, atque adeo malus independentè similiter à tali carentiâ. Negari siquidem non potest, per se ipsam esse rationi dissonam, atque adeo malam iniuriam Dei. Quæ eumque autem dicta sunt hæcenus de odio Dei, pariter de quibusvis alijs peccatis commissionis intelligendum, & illis applicandum est.

224 Septimo denique probatur id ipsum. Quia peccantes peccato quodis commissionis plerumque sunt prorsus immemores, dum peccant; carentiâ virtutis oppositæ, dumtaxatque subinde concipiunt vt sibi dissonum per se ipsum, atque adeo positivè actum, quem exequuntur. Igitur hæc sola ipsius actus dissonantia est illis libera, & imputabilis, atque adeo moralis; suumque proinde peccatum quatenus tale nihil priuationis inuoluit, sed purè positivum est. Et quidem, posse eos saltem, qui nostram opinionem sequuntur, concipere suum actum malum positivè malum præcisè, nihil omnino cogitando, dum illum exequuntur, de priuatione annexâ ipsi cuiusvis bonitatis oppositæ, indubitabile est. Quo casu, cum sola malitia concepta in actu ab operante sit ipsi libera, & imputabilis, atque adeo moralis, vt est certissimum, à solâ malitiâ positivâ absque vlla priuationis mixturâ euadere eiusmodi actus moraliter malus.

225 Per hæc argumenta manet probatum contra plerosque ex Aduersarijs, malitiam peccati commissionis nequaquam consistere in priuatione actui peccati annexâ alicuius bonitatis ipsi operanti debitæ. Restat probandum contra reliquos, neque consistere in priuatione actui peccati annexâ alicuius bonitatis debitæ ipsi actui.

226 Quod sanè facilius adhuc, & efficacius venit probandum primo. Quia repugnat, esse debitam actui peccati bonitatem, cuius carentiâ ipsi actui annexa est. Talis namque bonitas, vt pote tali actui opposita, ipsi est impossibilis; & nulli enti debitum esse potest id, quod ipsi impossibile est iuxta proposit. 12. statutum q. 7. Sic actui odij Dei, & vniuersim cuius actui vitioso nullatenus est debita bonitas virtutis oppositæ; eaque proinde non est priuatus, sed prorsus negatus. Vnde per illius priuationem nequaquam potest ille malus euadere, vt prætendebant Aduersarij.

227 Dicunt nonnulli, licet actui vitioso considerato secundum conceptum specificum non sit debita bonitas virtutis oppositæ, esse tamen debitam illi considerato secundum conceptum genericum ipsi, & actui virtuoso communem; idque sufficere, vt actus vitiosus tali bonitate priuatus esse dicatur, ab eiusque subinde priuatione malus euadat. Contra tamen est primo. Quia, cum eiusmodi conceptus præcisè sumptus ad virtutem, & ad vitium, & consequenter ad bonitatem prioris, & ad malitiam posterioris indifferens sit, nequaquam bonitas virtutis potest illi præcisè sumpto debita esse. Multo ergo minus poterit esse debita illi prout iam contracto ad vitium.

Imo verò per coniunctionem cum differentiâ vitij amitteret prorsus ius ad bonitatem virtutis; tamen illud antecedenter in statu præcisionis haberet. Secundo. Quia, licet dicto conceptui generico etiam contracto iam ad vitium bonitas virtutis debita esset, vt pote non repugnans illi considerato secundum se: at ipsi integro vitio, cui prorsus repugnat, nequaquam potest esse debita. Nullo ergo modo carentia talis bonitatis potest comparatione actus vitiosi dici priuatio, vt ab eâ, & non à se ipso prout rationi dissono dicatur euadere malus in genere moris.

228 Id quod secundo iam venit aliter comprobandum. Quia nimirum carentia, qua actus vitiosus bonitate virtutis oppositæ carere dicitur, non vera, & realis, sed merè supposititia carentia est: cum sit carentia identitatis ipsius cum dictâ bonitate; & omnis carentia identitatis extremorum distinctorum realiter merè supposititia sit ex nostro modo concipiendi, fundata quoad verificationem in solis positivis entitatibus ipsorum extremorum, iuxta doctrinam vniuersalem, traditam in Pharo Scient. disp. 10. q. 4. & alibi. Vnde patet, actum vitiosum nequaquam posse malum euadere per veram aliquam carentiam, nedum per veram priuationem bonitatis, quam non habet, virtutis oppositæ.

Propositio 3.

229 Multa entia euadunt in se absolutè, & positivè mala ab alijs sibi accidentibus, & adiunctis, quæ respectivè, & positivè sunt mala ipsis.

Hæc propositio suppositis duabus præcedentibus, indubitata est. Nam, vt constat ex proposit. 3. statuta q. 7. quidquid alicui subiecto formaliter, & respectivè est malum, ipsum subiectum reddit in se absolutè malum. Sed iuxta duas propositiones præcedentes multa per suas positivas entitates, atque adeo positivè subiectis suis sunt formaliter, & respectivè mala. Ergo huiusmodi subiecta non possunt non euadere ab illis in se absolutè, atque etiam positivè mala. Sic homo à suis peccatis positivis positivè euadit in se malus homo; & animal à suis positivis moribus positivè euadit in se malum animal; & quoduis ens à quibusvis suis accidentibus positivis formaliter sibi disconuenientibus positivè euadit in se malum ens. Itaque, licet omne ens per essentialitatem suam necessariò sit in se positivè bonum bonitate sibi essentiali, vt contra Manichæos, & alios hæreticos est statutum q. 8. hoc non tollit, quominus multa entia per accidentia sibi adiuncta contingenter euadant in se positivè mala malitiâ sibi accidentali.

230 Restat, vt respondeamus ad argumenta, quæ contra tres propositiones in hac q. stabilitas posita sunt opponi. Quorum primum, potissimumque desumitur ex auctoritate Sanctorum Patrum, qui vbiunque de malitiâ quorumlibet malorum agunt, communiter docent, eam non in re aliqua, sed in alicuius rei corruptione, siue priuatione consistere: omneque malum subinde non ab entitate aliqua, sed à defectu potius alicuius entitatis, siue alicuius bonitatis euadere tale. Cæterum, vt appareat, doctrinam nostram nequaquam esse contra mentem Sanctorum Patrum, duo notanda sunt.

Primum est, duplex esse genus malorum. 231
O o o Alia

Alia namque sunt purè mala absque mixtione bonitatis, qualia censebant Manichæi, & alij hæretici esse naturâ suâ aliqua entia producta à secundo Deo, quem confingebant malum in se, & Principium primum malorum. Sed falsebantur. Quia, cum omnia entia sint necessariò suâ naturâ bona, vt contra ipsos statimus q.8. dumtaxat esse possunt purè mala non entia, carentiæ videlicet aliquæ, seu priuationes entium. Alia sunt mala non pura, sed mixta bonitate; nimirum ea entia, quæ vel ab aliquo accidente sibi dissono euadunt mala in se accidentaliter, & absolutè; vel alijs entibus sunt respectiue mala, quatenus ipsis dissona sunt, siue disconuenientia. Quæ omnia nihilominus & in se, & sibi bona sunt bonitate essentiali, prout in eadem q.8. expositum est. Et quæ ab aliquibus accidentibus sibi dissonis euadunt mala in se accidentaliter, ab alijs sibi consonis simul euadunt etiam in se accidentaliter bona. Tum quæ aliquibus alijs entibus, quibus disconueniunt, sunt mala, simul aliquibus alijs, quibus conueniunt, bona sunt.

332 Secundum est, ea mala respectiua, à quibus subiecta, quibus sunt talia, mala in se, redduntur, communiter solere à nobis concipi per conceptus negatiuos, siue illa positiua sint, siue negatiua re ipsâ: ob id enim illa talium subiectorum imperfectiones, siue defectus solemus communiter appellare, subiectaque ipsa ratione illorum in se defectiuosa, siue imperfecta. Quippe familiare est nostro intellectui pro statu præsentis multa, quæ in se sunt positiua, per conceptus negatiuos oppositorum exprimere; sic enim indistincta dicimus, quæ sunt identificata, incorporata, quæ sunt spiritualia; inæqualia, quorum vnum est maius altero, &c. Sicuti etiam vice versa per conceptus positiuos, quæ in se sunt negatiua: quo pacto carentiam lucis vocamus tenebras; carentiam visus cæcitatem; carentiam diuitiarum paupertatem, &c. Ex quo patet, quoties per conceptus negatiuos exprimimus id, quod in se positiuum est, eam negationem, aut priuationem, quam talis conceptus præ se fert, non veram, sed rationis dumtaxat esse, iuxta doctrinam vniuersalem traditam in Pharo Scient. disp. 12. q. 1. Et consequenter non veram, sed rationis dumtaxat esse eam priuationem, quam conceptus negatiuus mali præ se fert, quando tale malum re ipsâ est quidpiam merè positiuum, quale sæpe est, vt ostendimus.

333 His prænotatis, facilè est in sensu legitimo interpretari omnia testimonia Sanctorum Patrum, quæ contra sententiam nostram possunt, solentque opponi. Quoties enim Patres attendentes (vt plerumque attendunt) ad confirmandam veritatem catholicam de bonitate essentiali omnium entium contra errorem Manichæorum, & aliorum hæreticorum per solam priuationem boni constituunt malum, de malo vtique, quod purè malum est, censendi sunt loqui, ad mentem scilicet ipsorum hæreticorum; vt optimè notaui Lessius loco supra citato. Si quando verò de omni malo etiam mixto respicientes aliò expressè loquuntur, de eo sumpto formaliter, prout per conceptum priuatiuum communiter concipi solet, intelligendi sunt. Quo casu priuatio constitutiua talis conceptus rationis tantùm erit respectu malorum, quæ re ipsâ sunt positiua; tamen si sit vera respectu aliorum, quæ priuatiua re ipsâ sunt. Vnde veniet deprehendendum, ne utiquam Patres per ea, quæ dicunt, nostræ sententiæ re-

fragari. Quæ etiam ratione non pauci ex Scholasticis, qui contra nos stare videntur, exponi poterunt.

Secundum argumentum contra propositiones nostras ex Recentioribus citatis n. 206. breuius tamen, quàm ab illis, sic potest formari. Cui nullum deficit bonum debitum, nullum patitur malum. Ergo omne malum in defectu sit boni debiti. At omnis defectus boni debiti quid priuatiuum est; quia quodlibet bonum debitum est quid positiuum; cum sit de conceptu boni in genere conuerti cum ente. Igitur omne malum est quid priuatiuum; hoc est, constitutum formaliter per defectum, seu priuationem boni debiti. Respondeo concedendo, omne malum respectiuum defectum esse boni debiti, quatenus quoduis ex extremis contradictorijs dicitur defectus alterius; negando tamen, omne defectum boni debiti esse quid priuatiuum, & omne bonum debitum quid positiuum. Mala siquidem positiua, quæ in hac quæstione adstruximus defectus positiui sunt suarum carentiarum, quæ bona quædam sunt priuatiua, seu negatiua iuxta dicta q.9. proposit. 2. Vnde patet, non omne bonum conuerti cum ente, sed tantùm bonum transcendentale, quod est entis essentiali, iuxta dicta q.8.

Tertiò contra doctrinam nostram arguitur. Malorum moralium, qualia sunt peccata, non potest Deus causa esse. Sed nequit non esse Deus causa omnium entium positiuorum. Igitur huiusmodi mala in aliquo positiuo nequeunt consistere formaliter. Respondeo, Deum concurrere quidem ad entitatem physicam actus peccaminosi; non tamen prout ille exit à creaturâ, quo solùm pacto malus est, sed tantùm prout exit ab ipso Deo, quæ ratione prorsus est bonus: insuperque ad ipsum vt sic concurrere Deum non à se, sed à creaturâ ipsâ determinatum immediatè. Quo fit, vt Deus, ad entitatem physicam actus peccati concurrente, nullatenus ad eius malitiam concurrat, nullatenusque subinde sit causa peccati, prout peccatum, & malum est. Et sanè, quicumque cum actu peccati malitiam eius adæquate identificat, quantumuis eam priuationem appellant, longè difficilius, quàm nos, se expedient ab hoc argumento. De quo in tract. de Peccatis, & sæpe aliàs plura dicuntur.

QVÆSTIO XI.

Verùm aliqua non entia. Et quanam. Et qualiter mala sint.

Spposita diuisione non entis in negationem, & chymæram tradita q.9. principio sit.

Propositio 1.

Omnis priuatio boni debiti subiecto priuato mala est respectiue.

Hæc propositio certa est apud omnes. Constatque ex dictis q.7. proposit. 8. & 9.

Ex eaque sequitur iuxta dicta ibidem proposit. 3. quoduis subiectum priuatum bono quodlibet sibi debito ab eiusmodi priuatione euadere in se absolutè malum.

Pro: